

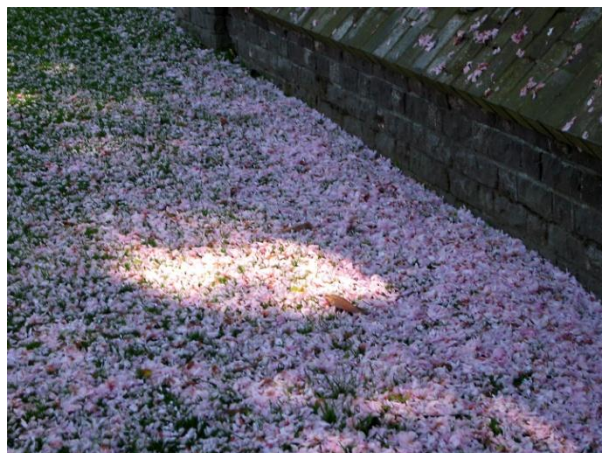
Tâm Tình Tây Bắc, Seattle Tháng Tư-2014

Tươi Lan

Cả hai tuần rồi những con đường lớn đường nhỏ ở Seattle tràn đầy màu hồng của hoa đào, những cây đào được trồng ngoài đường thuộc loại đào lão, cây nào cây nấy tuổi cũng trờm trờm trên dưới trăm năm, thân và gốc già theo năm tháng, nổi lên những miếng u sần sùi. Đi bộ dưới rặng đào thì những cánh hoa rơi rắc trên tóc trên vai, trên áo, được cơn gió nhẹ thoảng qua thì bao nhiêu cánh hoa trên cây rơi xuống đất, rồi ngàn cánh hoa màu hồng lại nương theo làn gió, lăn theo đà của con dốc ngắn, tụ vào vệ đường ở cuối dốc làm thành một thảm hoa màu hồng phấn, đẹp chơi vơi mơ màng... như câu thơ Đường của Thôi Hộ:

Đào hoa y cựu tiếu xuân phong.

Mùa Xuân ở Tây Bắc có những cảnh hữu tình như trên, và không có giấy bút nào mà tả ra hết những nét đẹp đó. Ngày nào tôi cũng ra đường, đi bộ hết xóm này qua xóm khác ngắm hoa,

không những chỉ hoa đào, mà hoa mộc qua (quince), hoa trà mi (camelia) màu trắng, màu hồng, màu đỏ, hoa sói (osmanthus) màu trắng lấm tẩm như hạt gạo, hoa liên kiều (forsythia) vàng cả một khoảng không gian. Mạnh mẽ hơn hết là những cây mộc lan (magnolia) với cả ngàn chiếc nụ màu trắng màu hồng ngả qua tím đeo trên cây không biết lúc nào sẽ nở tung ra. Còn trên mặt đất nâu, trên thảm cỏ xanh thì bận rộn với muôn hồng ngàn tía của crocus, hyacinth, uất kim hương và thủy tiên.

Nhắc đến thủy tiên thì phải nói đến cái lệ dễ thương của Seattle là mỗi năm đúng vào ngày đầu tiên của mùa Xuân, những thành viên của Pike Market gồm những người có cửa hàng trong chợ hay những khu vực quanh chợ, đứng ở những góc phố phát ra 12,000 nhánh hoa thủy tiên màu vàng (daffodil) cho những người dạo chợ dạo phố, phố xá ở khu đó lúc nào cũng tung bừng náo nhiệt. Gặp lúc được tặng hoa lại càng tung bừng hơn hờ hơn với những cánh thủy tiên màu vàng tươi rộn rã trong tay mọi người, lặng lẽ âm thầm như nhà tôi mà ngày hôm đó cũng được 2 nhánh thủy tiên mang theo về nhà.

Bỏ mỗi ngày gần hai tiếng đồng hồ lang thang đi chơi ngoài đường ngắm hoa như vậy, và nếu không muốn việc nhà trễ nãi thì tôi phải dậy từ 4 giờ sáng. May mà Trời cho tôi sức khỏe, mỗi ngày chỉ cần ngủ năm đến sáu tiếng là đủ, sáng mở mắt ra là chỉ muốn bỏ ra khỏi giường làm việc, tôi không khi nào biết đến “*Nghệ Thuật Nằm Nghi Trên Giường*” của văn hào Trung Hoa Lâm Ngữ Đường. U tôi thường dạy chúng tôi trái ngược với ông này.

Tôi còn nhớ hồi nhỏ có lần chúng tôi xin U tôi dạy gói bánh giò. Tối hôm trước mấy mẹ con, sắp và rửa lá chuối, xào nhân, soạn bột để sẵn, hẹn sáng mai dậy sớm gói và hấp bánh để cả nhà kịp ăn sáng. Buổi sáng hôm sau, còn nằm trên giường khi nghe U tôi thắp nhang bàn thờ là tôi nhảy xuống giường, đánh thức chị Vân dậy thì chị ấy vắn người qua vắn người lại rồi ngủ tiếp. Tôi biết chị dậy không nổi vì tôi nhớ tối hôm qua chị thức khuya đọc và viết tình thư, biết đâu đêm ngủ còn nằm mơ đến “*Hoàng Tử của lòng em*”, giờ này muốn ngủ lại vì còn tiếc nuôi con mộng đẹp, ráng nhắm mắt lại để mong tìm lại giấc mơ bị con em vô tình tàn nhẫn ngắt ngang.

Đến lúc U tôi và tôi bắt đầu đặt nồi hấp lên bếp, sửa soạn gói chiếc bánh đầu tiên thì chị Vân mới ra đến bếp, thế là khi chị Vân đã ngồi yên đưng vào lá vào bột là chúng tôi được U tôi cho một bài giảng, tôi còn nhớ như in trong đầu như là mới được nghe ngày hôm qua:

“Con gái, con đưa nhà nghèo, không có kẻ ăn người ở trong nhà, việc chính của mình là thu vén nhà cửa cho gọn gàng, quét dọn, lau chùi, nấu nướng, may vá cần phải làm cho xong. Còn những việc như bánh trái, thêu đan được thì tốt, còn không thì cũng không sao vì đó là việc giải trí của riêng mình. Nên hôm nào muốn làm bánh thì phải lo dậy sớm hơn ngày thường, chứ nằm nướng trên giường thì ai làm cho mình, muốn thêu đan thì phải thức khuya hơn mọi người chứ không thể để việc nhà trễ nãi mà ngồi ôm cái khung thêu, hay com chiều chưa có cho cả nhà mà đứng trong bếp chơi với lọ bột, lọ đường.”

Việc chính của tôi bây giờ, ngoài việc lo cho các cháu ngoại đi học thì lo hai bữa cơm, giặt giũ quần áo, dọn dẹp nhà cửa. Giải trí của tôi là làm bánh, đan khăn, đan áo và săn sóc vườn lan. Vẫn nhớ lời U tôi dặn từ bao năm nay, khi nào việc nhà xong thì tôi mới qua đến việc riêng của mình chứ không dám lơ đãng giờ giấc của gia đình. Vậy là muốn tưới được cho hết những cây lan tôi phải dậy sớm mới đủ thì giờ. Vì lan để trong nhà, và vì trời lạnh không thể cầm vòi nước mà tưới được nên tôi tưới từng cây lan một. Cái công việc tưới lan này của tôi đã làm nhiều người ngán ngẫm, kể cả những người chơi lan biết quý lan như Bác Đáng và anh Hoà đến thăm vườn của tôi rồi nhìn cách tưới lan của tôi thì ai cũng lắc đầu lắc cổ. Tôi thì lại tìm thấy bao nhiêu điều thú vị khi làm công việc này, nhất là lúc này khí hậu ẩm áp của mùa Xuân đang kích động sự tăng trưởng của lan, mỗi ngày mỗi khi tưới lan tôi khám phá ra bao nhiêu sự thích thú bất ngờ.

Tính ra tổng cộng mỗi ngày tôi phải tiếp xúc, sờ sờ, vuốt ve lan của tôi khoảng từ 3 đến 4 tiếng đồng hồ thì mới thâm tình của tôi với lan mới được cho là hoàn hảo vui vẻ, còn khi nào bận việc gì không tưới xong thì trong lòng bồn chồn, áy náy lắm, nếu phải dùng đến câu “*Ăn không ngon, ngủ không yên*” thì cũng không phải là quá đáng. Mỗi sáng, việc đầu tiên của tôi ra khỏi giường là vào bếp nấu nồi cháo lúa mạch (oat meal), luộc rau hay nấu canh, pha trà. Xong hết những việc trong bếp thì mới vào Sun room, nếu dưới sàn nhà không được sạch thì lại phải lấy cái chổi quét dọn hết mấy phút, rồi mới pha nước ấm vào cái chậu thau lớn và bắt đầu tưới.

Bắt đầu là những cây lan đòi hỏi nước mỗi ngày, đầu tiên là 5 cây Hoàng Thảo Ngũ Tinh (*Dendrobium wardianum*), đây là thời kỳ cây này vừa rụng lá, vừa ra thân mới, vừa đơm nụ, có cây đã bắt đầu nở hoa, có nhiều thứ để nhìn lắm. Trước khi tưới tôi phải cầm từng giò lan ngắm từ rễ đến ngọn, xong mới nhẹ nhàng mức nước xối lên cây lan, tưới xong lại cầm giò lan nhìn xuôi nhìn ngược một lần nữa trước khi treo giò lan lên. Ngắm kỹ như thế thì có hôm mới thấy con sên nhỏ đường kính bằng sợi bún to đang vội vã chui vào trong đám râu bọc lấy rễ để trốn, tôi mà không bắt gặp thì ngày mai mấy cái nụ hoa bị sên dùng cho bữa tối thịnh soạn rồi. Có ngắm lên ngắm xuống như vậy thì mới thấy một cây con vừa lú ra, hôm thì thấy một cọng rễ trắng với cái đầu xanh nõn màu mỡ, mỗi ngày nhìn mấy cây này là có sự ngạc nhiên khác nhau.

Mấy cây Ngọc Vạn (*Dendrobium chryseum*) đã ở trong vườn hơn 5 năm, năm nào đến mùa cũng chờ xem hoa nở mà sao loại này rất khó ra hoa, còn cây con thì năm nào mùa này cứ đâm chom chom lên như măng tre nếu chịu khó tưới nước mỗi ngày.

Lan này thì quanh năm phải có nước không được nghỉ ngày nào. Không nước, cây không chết, nhưng cây sẽ buồn “*Như đêm thiếu phụ bên lầu không trăng...*”

Đám Tóc Tiên (*Holcoglossum*) là loại Vanda tí hon, thân đơn, chậm lớn, cây nào mạnh mẽ xum xuê lắm thì đếm được trên dưới 10 chiếc lá, vậy mà mỗi ngày tưới nước cũng phải theo dõi tìm tòi xem có cái lá mới nào mọc thêm chưa, hôm kia cầm lên xem, thấy một cây *Holcoglossum kimballianum* có được chiếc lá non nhọn mới ra nằm gọn trong lòng chiếc lá già hơn, mừng quá vội đi xem mấy cây còn lại, cây nào cũng có lá mới mọc ra, lòng tự nhiên thấy lâng lâng, nghĩ thật là không uổng công cầm từng cây lên xối nước ấm từ ngọn đến rễ mỗi ngày.

Còn cây *Stanhopia wardii* có một chùm nụ sắp nở, tôi phải canh chừng mỗi ngày, đòi hoa này ngán ngủ, sớm nở tối tàn, nếu sáng sớm lơ đãng không thấy hoa nở thì lại phải chờ đến năm tới, mặc dù cây này trồng bằng dớn lúc nào cũng ẩm nhưng sáng nào tôi cũng dội cho mấy gáo nước ấm. Tháng Mười năm ngoái Bác Đáng lên chơi, thấy tôi trồng hai cây này trong cái rổ có những cái mắt hơi nhỏ, Bác đã nhắc là cần phải thay chậu có nhiều khoảng trống rộng hơn để hoa chui ra. Tôi cũng nghe lời tìm được hai cái rổ vừa ý, để sẵn ngoài sân, định chờ khi trời ẩm hơn sẽ thay, ai ngờ trở tay không kịp, hoa đã vội vàng tìm cách lườn ra, nay đã lớn hơn ngón tay cái, giờ thì lại phải chờ sau khi hoa tàn mới dám động thủ.

Ông ọo nững nịu lúc nào cũng đòi nước là đám tiểu thư Trúc Mành, vắng nước một ngày là mặt ủ mày chau, lá nào lá nấy thi nhau rũ xuống, thấy vậy là tôi vội vàng pha một chậu nước ấm lớn, cầm từng cây nhúng vào chậu cả thân lẫn rễ như là mấy bà bán rau muống ở chợ cứ lâu lâu lại cầm bó rau nhúng vào chậu nước lạnh để duy trì vẻ tươi mát của rau. Sau khi được nhúng nước là các tiểu thư tươi tỉnh lại ngay, lá lại mượt, những cái rễ tuy nhỏ nhưng mạnh mẽ lại xanh um lên, không cần có hoa nhìn cũng thích mắt. Còn bao nhiêu cây lan khác nữa, cây nào rễ đang trắng khô ra mà được xối vài gáo nước là tươi tỉnh hẳn lên như người mới bơi lội ở dưới giòng suối mát lên. Tưới lan xong tôi hay đi tà tà vòng vòng ngắm tới ngắm lui, thường thức sự xanh tươi mát mẽ thanh khiết của những cây này.

Xem ra thì lan cũng giống như người, được chú ý săn sóc yêu chiều thì lan tốt tươi thấy rõ. Người cũng thế, được thương yêu được để ý đến thì nhìn biết ngay, nhất là mấy cô con gái mới chớm yêu, mới khám phá ra có người đứng chờ mình ở đầu ngõ hay trước cổng trường, mới nhận được lá thư tỏ tình hoặc là đang được yêu và đang yêu. Hồi đó tôi hay rình rập chị Vân chị Thảo, nhất là chị Vân ruột đẻ ngoài da, lúc yêu là má chị hồng, hai mắt chị long lanh, bước đi mà như là đang nhảy, miệng thì lúc nào cũng sẵn sàng hát ra những khúc hát ân tình trong khi tay thì bận phơi quần áo, hay cầm dĩa bếp sũa soạn ghế nồi cơm. Lần đó chị yêu một anh đi lính ở xa, trần thủ lưu đồn, chị mê bài hát “Mấy dặm sơn khê”, tôi cứ được nghe hoài nghe mãi chị hát câu “*Anh đến thăm áo anh mùi thuốc súng, ngoài trời mưa khuya lê thê, qua ngàn chốn sơn khê.*” Không những hát bài đó chị còn yêu câu Hùng Cường hát bài này, vì mỗi chiều Chủ Nhật đài phát thanh có mục Nhạc Yêu Cầu. Chị chịu giọng tenor của Hùng Cường lắm, gọi ca sĩ này là Johnny Halliday của Việt Nam.

Chị Thảo thì kín đáo hơn, thấy mắt chị long lanh, má môi chị không có thoa son đánh phấn mà vẫn hồng thì biết chị đang được yêu, nhưng chị giữ bí mật chúng tôi chẳng biết anh đó là anh nào, chỉ thấy chị lúi húi nắn nót chép thơ Huy Cận, Xuân Diệu, Lưu Trọng Lư trong quyển tập bì dày màu rượu chát:

*Em ngồi bên song cửa.
Anh đứng tựa tường hoa.
Nhìn nhau mà lệ ứa
Một ngày một cách xa.*

Tôi mở quyển thơ của chị ra, đọc lên được mấy câu thơ này, đoán già đoán non là cái nhà anh nào đó, chắc lâu lâu có đến tựa hàng rào hoa tigôn của nhà mình thành ra chị mới thích bài thơ này đến thế. Nên mỗi lần thấy chị Thảo ngồi học bài hay đọc sách trên cái ghế nệm đặt sát bên khung cửa sổ ở phòng khách thì tôi lên vào phòng ngủ của mấy chị em, phòng này cũng có cái cửa sổ nhìn ra đường để xem có bắt gặp anh nào đứng tựa tường hoa không, mà chị Thảo lại đến ngồi bên khung cửa. Có lần tôi đang bận rộn rình rập, đang hồi hộp vì sợ chị Thảo bắt gặp thì Dung ở đâu đi đến từ đằng sau ú òa một cái thật to làm tôi giật bắn cả người, tim tưởng như tung ra khỏi lồng ngực...

Tôi lúc đó 15, 16 tuổi, có anh Chương bạn học ở trường Chu văn An với anh Tâm là anh cả của chúng tôi, hơn tôi đúng 12 tuổi, anh là phi công lái máy bay khu trục, lâu lâu ra Nha Trang làm việc, tối hôm nào không có chuyến bay đêm anh hay mượn xe mô tô của bạn ra thăm. Hùng dũng như thế, trên trời thì lái máy bay chiến đấu như Saint- Exupéry, dưới đất thì lái mô tô như tài tử Mỹ James Dean, anh Chương làm cho tôi nhìn mấy anh con trai học chung lớp sao mà thấy khờ khạo và tầm thường quá. Những ngày như vậy anh ăn cơm chiều với cả nhà rồi ở chơi đến khuya mới về, tôi vừa học bài vừa nhờ anh giảng toán, khuya thì tiễn anh ra cổng đi về. Mơ mơ màng màng thời đó tôi thích bài hát Chiều Tím của Đan Thọ lắm:

*Chiều tím chiều nhớ thương ai, còn thương nhớ hoài.
Đàn ơi nhấn dùm, người đi phương nao.
Nếp chinh bào biếc ánh sao...*

Tôi cũng chẳng mất công mơ mộng lâu, một ngày Chủ Nhật anh chở cô ca sĩ Mỹ Á Lan, vừa xinh đẹp, vừa duyên dáng, ăn diện đẹp và sành sỏi đến nhà tôi chơi. Hai người vừa ra khỏi cửa đi về là tôi chạy vào phòng ôm con búp bê cũ, dẫu mặt vào gối khóc như mưa như gió, nước mắt chan hoà trong khi lòng thì đau như cắt. Khóc mệt quá thì ngủ quên đi, thức dậy soi gương thấy nước mắt chưa khô còn đọng trên mi mắt, nhớ lại chuyện anh Chương lại tiếp tục buồn. Chiều hôm đó, chị Vân thì vô tình và Dung thì còn nhỏ không biết, nhưng tôi thấy chị Thảo lâu lâu lại buồn bã lên nhìn tôi, chắc là “xót” cho con em. Sau vụ “*Tờ Mộng rách rồi*” đó, tôi kết hai câu này trong bài hát Sao Đêm của Lê Trọng Nguyễn, tưởng như ông ấy làm bản nhạc này cho riêng tôi:

*Vội vàng hái cả trời sao chín mộng.
Mà ôi thiên thai sao tắt mây vương...*

Xin hẹn và hy vọng gặp lại các bạn trong Tâm Tinh Tây Bắc Seattle tháng 5, 2014.

Hảo - Seattle